

De Jeugdwet en andere zorgwetten

Alle kinderen moeten gezond en veilig kunnen opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen meedoen in de samenleving. Ouders zijn hiervoor eerst verantwoordelijk. De overheid komt in beeld als dit niet vanzelf gaat.

Voor kinderen en jongeren is er de Jeugdwet. In deze wet is bijna alle zorg en ondersteuning geregeld voor kinderen en jongeren onder de 18 jaar. Wat niet onder de Jeugdwet valt, wordt geregeld vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw), de Wet langdurige zorg (Wlz) of, in het geval van hulpmiddelen, vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Na het 18e jaar vinden ondersteuning, hulp en zorg in de regel plaats uit een ander wettelijk kader, zoals Wmo, Zvw of Wlz. Jeugdhulp kan doorlopen tot maximaal het 23ste levensjaar, voor zover deze hulp niet onder een ander wettelijk kader valt en mits voldaan wordt aan de voorwaarden voor verlengde jeugdhulp (de jeugdprofessional kan u hier meer uitleg over geven wanneer dit aan de orde is). Wordt aan de voorwaarden voldaan, dan kan de gemeente besluiten de jeugdhulp toe te kennen aan een 'jeugdige' tussen de 18 en 23 jaar. Dit heet verlengde jeugdhulp.

Wanneer een jongere 17 jaar wordt, is het belangrijk om met elkaar een plan te maken wat er nodig is qua zorg wanneer de jongere 18 jaar wordt. En hierbij te onderzoeken welke financiering (welke zorgwet) van toepassing is, zodat een soepele overgang van 18- naar 18+ mogelijk is.

Doelstellingen van de Jeugdwet

Belangrijke doelen van de Jeugdwet zijn:

- De wet gaat uit van de eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden (eigen kracht) van jeugdigen en hun ouders, met inzet van hun eigen sociale netwerk. Het is belangrijk dat zij de regie blijven houden over hun leven. En dat ze samen met hun eigen omgeving en professionele hulpverleners naar oplossingen zoeken.
- Minder snel medicatie voorschrijven, normaliseren en de zorgvraag terugdringen. Onder andere door het opvoedkundig klimaat (opvoedvaardigheden) te versterken in de gezinnen, wijken, buurten, scholen en voorzieningen als kinderopvang en peuterspeelzalen.
- Eerder de juiste hulp op maat bieden aan jeugdigen en ouders. Zo snel mogelijk, zo dichtbij mogelijk en zo effectief mogelijk. En met aandacht voor de (kosten)effectiviteit van de hulp.
- Samenhangende (integrale) hulp aan gezinnen: één gezin, één plan, één regisseur.
- bevorderen van de veiligheid van de jeugdige in de opvoedsituatie waarin hij opgroeit;
- Voor professionals: minder regeldruk en meer ruimte voor het bieden van de juiste hulp.

Jeugdhulpplicht gemeenten, wat is de rol van de gemeente?

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van jeugdhulp. Ze hebben de plicht om jeugdhulp en ondersteuning te bieden. Bijvoorbeeld hulp aan huis bij problemen in het gezin, maar ook hulp voor jongeren met een beperking, aandoening of opgroei problemen en bij psychische en gedragsproblemen van kinderen en jongeren. Gemeenten kunnen de zorg dicht bij hun inwoners organiseren, in samenhang met ondersteuning van gezinnen bij werk, inkomen en schulden. Gemeenten hebben de taak het opvoedkundig klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen en de kinderopvang te versterken en opvoedvaardigheden van ouders/opvoeders en de sociale omgeving te bevorderen, opdat ouders zoveel mogelijk in staat worden gesteld om zelf de verantwoordelijkheid voor de opvoeding te dragen. Een andere taak van gemeenten is het adviseren van kinderen en jongeren met vragen en problemen, en het bevorderen van de zelfredzaamheid en het meedoen in de samenleving van jeugdigen. Dat staat in de Jeugdwet.

Door deze verplichting, de jeugdhulpplicht, moeten gemeenten in ieder geval:

- * De jeugdige adviseren welke hulp het beste past;
- * Samen met de jeugdige de goede vorm van jeugdhulp kiezen;
- * Zorgen dat de gekozen jeugdhulp ook echt beschikbaar is.

In Zuid-Holland Zuid werken de 10 gemeenten samen op het gebied van jeugdhulp. Hiervoor is de Serviceorganisatie jeugd ZHZ opgericht. De Serviceorganisatie draagt namens de 10 gemeenten zorg voor het inkopen en contracteren van de regionale zorgmarkt, budgetbeheersing, informatievoorziening en accountmanagement. Beschikkingen worden vanuit de service organisatie verstuurd. Meer informatie over de Serviceorganisatie vindt u op: www.jeugdzhz.nl

De 10 samenwerkende gemeenten van Zuid-Holland Zuid

- Alblasterdam
- Dordrecht
- Gorinchem
- Hardinxveld-Giessendam
- Hendrik-Ido-Ambacht
- Hoeksche waard
- Molenlanden
- Papendrecht
- Sliedrecht
- Zwijndrecht

De gemeente treft daar waar een jeugdige of zijn ouders dit nodig hebben bij problemen met het opgroeien, de zelfredzaamheid of maatschappelijke participatie, een voorziening op het gebied van jeugdhulp (dit noemen we een beschikking). Uitgangspunt hierbij blijft echter de eigen kracht van jeugdige en zijn ouders. Het college van de gemeente is alleen gehouden een voorziening te treffen als de jeugdige en zijn ouders er op eigen kracht niet uitkomen. Vervolgens beslist de gemeente of en welke voorziening een jeugdige nodig heeft. Bij het onderzoek naar de vraag of jeugdhulp nodig is, moet de gemeente onder meer onderzoeken in hoeverre jeugdige en/of ouders het probleem 'op eigen kracht' kunnen oplossen. Eigen kracht kan verschillende zaken inhouden, zoals: het aanspreken van een aanvullende verzekering, inzetten van vrijwilligers of mensen uit het sociale netwerk en mogelijkheden van de ouders zelf.

Welke jeugdhulp valt onder de Jeugdwet?

- Begeleiding in het dagelijks leven (begeleiding individueel)
- Begeleiding in een groep (zoals dagbesteding)
- Logeeropvang (gemeenten noemen dit respijtzorg)
- Persoonlijke verzorging die gericht is op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij algemene dagelijkse levensverrichtingen (zoals hulp bij wassen en aankleden)
- Ondersteuning bij de opvoeding (ambulante jeugdhulp, hulp bij u thuis)
- Behandeling/jeugdhulp voor kinderen met een beperking: het kan gaan om kinderen met een (licht) verstandelijke beperking, lichamelijke beperking, somatische aandoening (bijvoorbeeld chronische ziekte), psychiatrische aandoening (bijvoorbeeld autisme)
- Jeugd-GGZ (geestelijke gezondheidszorg, hulp aan kinderen en jongeren met psychische problemen)
- Verblijf in een jeugdinstelling / verblijf in een gezinshuis
- Pleegzorg
- Gesloten jeugdzorg bij ernstige problemen (JeugdzorgPlus)

Wat is de rol van het jeugdteam of sociaal wijkteam?

In veel gemeenten zijn (sociale) wijkteams of jeugdteams. In deze teams zitten deskundige mensen. Mensen die veel weten over jeugdigen en mensen met een verstandelijke beperking. Elk gezin met een hulpvraag krijgt vanuit het jeugdteam of (sociaal) wijkteam een vast contactpersoon of jeugdprofessional toegewezen. Deze onderzoekt wat het gezin nodig heeft, wat het gezin zelf kan doen en wat anderen in de omgeving van het gezin kunnen doen bij het oplossen van problemen. Ze ondersteunen bij (lichte) problemen.

Als dit niet genoeg helpt, is professionele (specialistische) ondersteuning mogelijk. Zo intensief en zo lang als nodig. De ondersteuning richt zich op het versterken van de eigen kracht van mensen, het bieden van maatwerk (voor elk gezin een eigen plan) en het beperken van het aantal hulpverleners in één gezin.

In iedere gemeente kunt u op een andere manier bij jeugdzorg komen. Soms heeft een gemeente een (sociaal) wijkteam. Soms moet u in een gemeente voor jeugdzorg naar een jeugdteam of het centrum voor Jeugd- en Gezin (CJG).

Wat verwacht de gemeente van uw eigen netwerk?

Uw gemeente verwacht dat u bekijkt of u hulp kunt krijgen vanuit uw eigen netwerk. Als ouder of verzorger bent u allereerst zelf verantwoordelijk dat uw kinderen gezond en veilig opgroeien en zich ontwikkelen. Dat kan met hulp uit uw eigen netwerk, zoals familieleden, buren, een leerkracht of een sportcoach. Ook kan professionele hulp nodig zijn.

De gemeente kan mensen in uw omgeving niet verplichten om hulp te bieden.

Is cliëntondersteuning mogelijk?

Ja, cliëntondersteuning is mogelijk via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Ook als uw kind jeugdhulp nodig heeft. De cliëntondersteuning moet onafhankelijk zijn. De behandeling van hulpaanvragen en de cliëntondersteuning mogen dus niet door één persoon gedaan worden. Een cliëntondersteuner kan wel deel uitmaken van een wijkteam. Op de website van uw gemeente, vindt u meer informatie over cliëntondersteuning.

Andere zorgwetten (wetten voor zorg en ondersteuning)

Wet langdurige zorg (Wlz):

Sommige kinderen en/of volwassenen met een beperking hebben 24 uur per dag zorg en ondersteuning nodig. Zij hebben altijd iemand dichtbij nodig voor toezicht. En ze hebben deze zorg en ondersteuning hun leven lang nodig (ook is duidelijk dat dit nooit anders zal worden of zal verbeteren). Voor deze mensen regelt de Wet langdurige zorg de zorg en ondersteuning. Het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) is een organisatie die zegt of jij zorg kunt krijgen uit de Wlz.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo):

De Wmo is voor mensen vanaf 18 jaar. Het gaat over zorg en ondersteuning voor mensen die zelfstandig wonen of nog bij hun ouders wonen en die ondersteuning/begeleiding thuis nodig hebben. Of die soms naar een dagbesteding/dagcentrum gaan of naar het werk. De Wmo zorgt ervoor dat je zelfstandig kunt blijven wonen. En dat je de zorg en ondersteuning krijgt die je nodig hebt. De Wmo zorgt ervoor dat mensen gewoon mee kunnen doen. Voorbeelden van ondersteuning die de gemeente regelt vanuit de Wmo: vervoer, rolstoelen & scootmobielen, aanpassingen in huis, hulp bij het huishouden en het schoonhouden van het huis, ondersteuning thuis en logeeropvang voor volwassenen.

Zorgverzekeringswet (Zvw):

Heb je persoonlijke verzorging of verpleging nodig? Omdat je ziek bent, een aandoening of een beperking hebt? Dan kun je contact opnemen met een wijkverpleegkundige. De wijkverpleegkundige of kinderverpleegkundige zegt welke zorg het kind nodig heeft en regelt dit. De kinderverpleegkundige bekijkt of verzorging onder de Zvw of Jeugdwet valt.

Alle medische verzorging valt onder de Zvw. Zorg die te maken heeft met zelfstandig leven, valt onder de Jeugdwet, het gaat dan vaak om verzorging van kinderen met een ontwikkelingsachterstand, verstandelijke of meervoudige beperking of gedragsproblematiek.

Intensieve Kindzorg (IKZ): Een kinderverpleegkundige is een verpleegkundige die veel over de zorg voor kinderen weet. De kinderverpleegkundige kijkt samen met het kind en met de ouders welke verpleging en verzorging er nodig is. De kinderverpleegkundige geeft een indicatie. Dit is een beschrijving van de zorg en ondersteuning die iemand nodig heeft. Staat in de indicatie dat een kind 24 uur per dag verzorging of verpleging nodig heeft? Dat er altijd iemand in de buurt moet zijn om die zorg te geven? Dan valt het kind in de groep intensieve kindzorg (IKZ). Valt het kind niet onder de IKZ? Dan kun je verpleging aanvragen bij de kinderverpleegkundige in de wijk. Dit valt onder de Zorgverzekeringswet. Niet-medische verzorging en begeleiding kunnen aangevraagd worden bij de gemeente, dit valt onder de Jeugdwet.

Wet Passend Onderwijs:

Alle kinderen moeten een plek krijgen op een school die past bij wat ze kunnen. Scholen bieden extra hulp aan leerlingen die dit nodig hebben, zoals kinderen met leer- of gedragsproblemen. Scholen hebben zorgplicht, dat betekent dat de school verantwoordelijk is om een passende onderwijsplek te bieden. Scholen moeten in ieder

geval de basisondersteuning bieden. Dit is de ondersteuning die alle scholen in een regio bieden. Bijvoorbeeld hulp voor leerlingen met dyslexie. Naast de basisondersteuning bieden scholen extra begeleiding aan leerlingen. Bijvoorbeeld aan leerlingen met een gedragsstoornis. Als er individuele begeleiding (op gedrag), persoonlijke verzorging of verpleging nodig is dan kan dit binnen onderwijs vergoed worden vanuit de Jeugdwet.

Met passend onderwijs wil de overheid bereiken dat:

- alle kinderen een plek krijgen die past bij de onderwijsondersteuningsbehoefte;
- een kind naar een gewone school gaat als dat kan;
- een kind naar het speciaal onderwijs gaat als intensieve begeleiding nodig is;
- scholen de mogelijkheden hebben voor onderwijsondersteuning op maat;
- de kwaliteiten en de onderwijsbehoefte van het kind bepalend zijn, niet de beperkingen;
- kinderen niet meer langdurig thuis komen te zitten, omdat er geen passende plek is om onderwijs te volgen.

Hieronder is schematisch in kaart gebracht onder welke zorgwetten de jeugdzorg en jeugdhulp in Nederland vallen.

Jeugdwet Toegankelijk via: gemeentelijk Wmo-loket, wijkteam en/of CJG	Zorgverzekeringswet (Zvw) Toegankelijk via: huisarts of wijkverpleegkundige (indicatiestelling)	Wet langdurige zorg (Wlz) Toegankelijk via: CIZ (indicatiestelling) en zorgkantoren
1) Zorg- en hulp bij opvoedingsproblemen 2) Geestelijke gezondheidszorg (GGZ), ook in het kader van jeugdstrafrecht (Zorgzwaartepakketten 1 t/m 7) 3) Zorg bij een lichte lichamelijke beperking (alleen bepaalde indicaties) 4) Zorg bij een (lichte) verstandelijke beperking (VG Zorgzwaarte pakketten 1 t/m 3 en LVG 1 t/m 5) 5) Vervoer bij begeleiding en persoonlijke verzorging 6) Kinderbescherming en jeugdreclassering 7) Gesloten jeugdzorg	1) Huisartsenzorg 2) Medisch specialistische zorg 3) Persoonlijke verpleging 4) Persoonlijke verzorging 5) Intensieve kindzorg met grondslag LG 6) Palliatief terminale zorg 7) Behandeling (individueel of groepsverband) om te leren omgaan met een zintuigelijke beperking	Zorg voor jongeren met een ernstige beperking of stoornis die blijvend 24-uurs zorg of permanent toezicht nodig hebben: 1) Lichamelijke beperking (LG): 2 en 4-7 2) Verpleging en verzorging (V&V) 4 en hoger 3) Zintuigelijke beperking (ZG): 1 en hoger 4) Verstandelijke gehandicaptenzorg (VG): 4 en hoger

(Bron: zorgwijzer.nl)

Tot slot kan er ook aanspraak worden gemaakt op zorg die wordt gedekt door een zorgverzekering met aanvullende dekking, bijvoorbeeld vaktherapie of psychosociale therapie. Informeer naar aanvullende vergoedingen bij uw zorgverzekering.